

Συχνές ερωτήσεις: Μείωση της σπατάλης τροφίμων στην ΕΕ

Brussels, 5 Ιουλίου 2023

1. Γιατί είναι σημαντικό να μειωθεί η σπατάλη τροφίμων;

Η σπατάλη τροφίμων έχει τεράστιες οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις. [Περίπου 59 εκατομμύρια τόνοι αποβλήτων τροφίμων](#) (131 κιλά/κάτοικο) παράγονται κάθε χρόνο στην ΕΕ. Αυτό αντιπροσωπεύει εκτιμώμενη ζημία ύψους 132 δισ. ευρώ.

Το 10 % περίπου του συνόλου των τροφίμων που παρέχονται στο λιανικό εμπόριο, στα εστιατόρια, στις υπηρεσίες εστίασης (π.χ. σχολικά και εταιρικά κυλικεία, νοσοκομεία κ.λπ.) και στα νοικοκυριά καταλήγει στα σκουπίδια. Ταυτόχρονα, περίπου 32,6 εκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα για ένα ποιοτικό γεύμα (μεταξύ άλλων κρέας, κοτόπουλο, ψάρι ή χορτοφαγικό ισοδύναμο) κάθε δεύτερη ημέρα.

Τα απόβλητα τροφίμων έχουν τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, αφού αντιστοιχούν σε 252 εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂ ή περίπου στο 16 % των συνολικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από το σύστημα τροφίμων της ΕΕ. Αν τα απόβλητα τροφίμων ήταν κράτος μέλος, θα ήταν η πέμπτη σημαντικότερη πηγή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Τα απόβλητα τροφίμων συνεπάγονται επίσης περιττή επιβάρυνση για τους περιορισμένους φυσικούς πόρους, όπως η χρήση γης και νερού.

2. Τι σημαίνει σπατάλη τροφίμων και πώς δημιουργείται;

Σπατάλη τροφίμων σημαίνει απόβλητα τροφίμων και των σχετικών μη βρώσιμων μερών τους (όπως κόκκαλα ή κουκούτσια). Τα απόβλητα τροφίμων παράγονται σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, από το αγρόκτημα έως το πιάτο. Ωστόσο, το μεγαλύτερο ποσοστό παράγεται κατά την κατανάλωση, η οποία αποτελεί βασικό τομέα στον οποίο επικεντρώνονται τα προγράμματα πρόληψης της σπατάλης τροφίμων.

Μετά την πρώτη παρακολούθηση της σπατάλης αποβλήτων τροφίμων σε επίπεδο ΕΕ σύμφωνα με κοινή μεθοδολογία της ΕΕ, η Eurostat εκτίμησε ότι το 53 % των αποβλήτων τροφίμων που παράγεται στην ΕΕ προέρχεται από νοικοκυριά, το 7 % από το χονδρικό και λιανικό εμπόριο και το 9 % από εστιατόρια και υπηρεσίες εστίασης. Άλλοι τομείς που συμβάλλουν στην παραγωγή αποβλήτων τροφίμων στην ΕΕ είναι η πρωτογενής παραγωγή (11 %) και η επεξεργασία και μεταποίηση τροφίμων (20 %).

3. Τι προτείνουμε να κάνουμε;

Η ΕΕ έχει δεσμευτεί να επιτύχει τον παγκόσμιο [στόχο 12.3 της βιώσιμης ανάπτυξης \(ΣΒΑ\)](#) για τη **μείωση κατά το ήμισυ της κατά κεφαλήν σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο λιανικής και καταναλωτή έως το 2030** και για τη μείωση των απωλειών τροφίμων κατά μήκος των αλυσίδων παραγωγής και εφοδιασμού τροφίμων.

Για να επιταχυνθεί η πρόοδος της ΕΕ προς την επίτευξη αυτού του στόχου, η Επιτροπή προτείνει, τα κράτη μέλη να μειώσουν, έως το 2030, **τα απόβλητα τροφίμων κατά 10 %, στην επεξεργασία και τη μεταποίηση, και κατά 30 % (κατά κεφαλήν)**, από κοινού στο λιανικό εμπόριο και την κατανάλωση (εστιατόρια, υπηρεσίες εστίασης και νοικοκυριά).

Τα αποτελέσματα της πρώτης παρακολούθησης σε επίπεδο ΕΕ των επιπέδων αποβλήτων τροφίμων, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2020, θα χρησιμεύσουν ως βάση αναφοράς για την αξιολόγηση της προόδου. Για τα κράτη μέλη που παρέχουν αποδεικτικά στοιχεία για τα μέτρα που έλαβαν πριν από το 2020, με παρακολούθηση που επιβεβαιώνει την επιτευχθείσα πρόοδο, μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο να ληφθεί υπόψη έτος αναφοράς νωρίτερα από αυτό που προαναφέρθηκε.

Έως το τέλος του 2027, θα πραγματοποιηθεί επίσημη επανεξέταση της προόδου που σημειώθηκε από τα κράτη μέλη, καθώς και της δυνατότητας διόρθωσης της πορείας, εάν τα στοιχεία δείχνουν ότι η ΕΕ μπορεί να συμβάλει ακόμη περισσότερο στην παγκόσμια φιλοδοξία.

4. Ποια είναι τα αναμενόμενα οφέλη από την πρότασή μας για τη μείωση της σπατάλης

τροφίμων;

Με τη μείωση της σπατάλης τροφίμων θα χρειάζονται λιγότεροι πόροι από αυτούς που απαιτούνται σήμερα για την παραγωγή των τροφίμων που καταναλώνουμε. Η καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων έχει τριπλό όφελος: εξοικονομούνται τρόφιμα για κατανάλωση από τον άνθρωπο· μειώνονται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις της παραγωγής και κατανάλωσης τροφίμων· και οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές μπορούν να εξοικονομήσουν χρήματα. **Ένα τετραμελές νοικοκυριό θα εξοικονομήσει κατά μέσο όρο περίπου 400 ευρώ ετησίως, αν μειωθεί η σπατάλη τροφίμων σύμφωνα με την πρότασή μας.**

5. Πώς μπορούν τα κράτη μέλη να σημειώσουν μεγαλύτερη πρόοδο;

Η νομοθεσία της ΕΕ για τα απόβλητα απαιτεί ήδη από τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν **εθνικά προγράμματα πρόληψης της σπατάλης τροφίμων** και, κυρίως, να μειώνουν τη σπατάλη τροφίμων σε κάθε στάδιο της αλυσίδας εφοδιασμού, καθώς και να παρακολουθούν και να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τα επίπεδα των αποβλήτων τροφίμων. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, η ποσότητα των αποβλήτων τροφίμων δεν μειώνεται αρκετά.

Με την πρότασή της, η Επιτροπή έχει ως στόχο να εξασφαλίσει επαρκή και συνεπή αντίδραση από όλα τα κράτη μέλη για τη μείωση των αποβλήτων τροφίμων κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και στα νοικοκυριά. Θα πρέπει να δοθεί ώθηση στα κράτη μέλη ώστε να αναλάβουν φιλόδοξες δράσεις και να στηρίξουν την αλλαγή συμπεριφοράς, καθώς και να ενισχύσουν τη συνεργασία μεταξύ συντελεστών σε ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα τροφίμων και άλλων σχετικών παραγόντων (π.χ. ακαδημαϊκοί κύκλοι, ΜΚΟ, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κ.λπ.).

Διεθνείς οργανισμοί και συνομοσπονδίες καλούν τις κυβερνήσεις να ακολουθήσουν την τεκμηριωμένη προσέγγιση «[Target-Measure-Act](#)», ώστε να υπάρξουν γρήγορα και συγκεκριμένα αποτελέσματα όσον αφορά την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων. Η εμπειρία των πρωτοπόρων χωρών, καθώς και τα υποστηρικτικά μέτρα της ΕΕ που εφαρμόζονται για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών, θα συμβάλουν στην επίτευξη προόδου από τα κράτη μέλη. Οι χώρες αυτές, για παράδειγμα οι Κάτω Χώρες, η Γαλλία και η Γερμανία, έχουν θεσπίσει **εθνικές στρατηγικές πρόληψης της σπατάλης τροφίμων** και έχουν καταρτίσει μηχανισμούς διακυβέρνησης που φέρνουν σε επαφή όλους τους συντελεστές, καθοδηγώντας και συντονίζοντας τις προσπάθειες, για παράδειγμα μέσω εθελοντικών συμφωνιών, για την επίτευξη σαφών και κοινών στόχων μείωσης της σπατάλης τροφίμων. Η μείωση της σπατάλης τροφίμων σε επίπεδο καταναλωτή απαιτεί συνεχείς εκστρατείες ευαισθητοποίησης του καταναλωτή και παρεμβάσεις για την αλλαγή συμπεριφοράς, καθώς και την ενσωμάτωση της πρόληψης της σπατάλης τροφίμων στα σχολικά προγράμματα. **Πολλά κράτη μέλη διευκολύνουν τη δωρεά τροφίμων**, μεταξύ άλλων μέσω νομοθετικών μέτρων και φορολογικών κινήτρων, ώστε να είναι δυνατή η αναδιανομή των πλεονασμάτων τροφίμων σε όσους την έχουν ανάγκη.

Η άποψη των πολιτών εκφράζεται στις [συστάσεις της ομάδας πολιτών](#), η οποία διοργανώνεται από την Επιτροπή για την αντιμετώπιση της πρόληψης της σπατάλης τροφίμων και μπορεί επίσης να χρησιμεύσει ως οδηγός που θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους.

6. Τι κάνει η ΕΕ για να στηρίξει τα κράτη μέλη στη μείωση της σπατάλης τροφίμων;

Από το 2015 η ΕΕ έχει εκπονήσει ειδικό σχέδιο δράσης για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων σε ολόκληρη την ΕΕ.

Σύμφωνα με το πρώτο [σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κυκλική οικονομία](#), το οποίο εγκρίθηκε το 2015, η Επιτροπή δημιούργησε μια πολυσυμμετοχική πλατφόρμα αφιερωμένη στην πρόληψη της σπατάλης τροφίμων. Από το 2016 η [πλατφόρμα της ΕΕ για την απώλεια και τη σπατάλη τροφίμων \(FLW\)](#) έχει στηρίξει την Επιτροπή στις εργασίες της όσον αφορά την υιοθέτηση κατευθυντήριων γραμμών για τη διευκόλυνση της [δωρεάς τροφίμων](#) και τη [χρήση των τροφίμων που δεν προορίζονται πλέον για κατανάλωση από τον άνθρωπο ως ζωοτροφών](#) και την εκπόνηση [μεθοδολογίας](#) για τη μέτρηση της σπατάλης τροφίμων. Υποστηρίζει επίσης όλους τους συντελεστές να δραστηριοποιηθούν για τη διευκόλυνση της κατανόησης και της χρήσης της [σήμανσης ημερομηνίας λήξης](#).

Η **ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, πόρων και διδαγμάτων** όσον αφορά την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων για την επιτάχυνση της προόδου στα κράτη μέλη διευκολύνεται μέσω της πλατφόρμας της ΕΕ για τις απώλειες και τη σπατάλη τροφίμων και του ψηφιακού [κόμβου της ΕΕ για την πρόληψη της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων](#), ο οποίος περιλαμβάνει ενότητα αφιερωμένη στις πρωτοβουλίες των κρατών μελών για τη μείωση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων.

Δεδομένου ότι πάνω από το ήμισυ των αποβλήτων τροφίμων παράγεται κατά την κατανάλωση, η Επιτροπή επιδιώκει επίσης να στηρίξει όλους τους συντελεστές στη λήψη μέτρων για τη **στήριξη της αλλαγής συμπεριφοράς των καταναλωτών**. Μια [συλλογή](#) βέλτιστων πρακτικών, που εκπονήθηκε

από το [Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη σπατάλη τροφίμων από τους καταναλωτές](#), συγκεντρώνει εργαλεία, λύσεις και συστάσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της σπατάλης τροφίμων από τους καταναλωτές.

Η **έρευνα και η καινοτομία στην ΕΕ** παρέχουν επίσης ευκαιρίες για τη διερεύνηση και την αντιμετώπιση της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων, ενώ επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη ερευνητικά έργα στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» και «Ορίζων Ευρώπη». Άλλα χρηματοδοτικά μέσα για δράσεις πρόληψης της σπατάλης τροφίμων περιλαμβάνουν το [περιβαλλοντικό πρόγραμμα LIFE](#) και το [Interreg Europe](#), το οποίο ενσωματώνει την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων στο πλαίσιο της περιφερειακής συνεργασίας.

Η Επιτροπή παρέχει επίσης [επιχορηγήσεις](#), στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά, για να βοηθήσει τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη να βελτιώσουν τις πρωτοβουλίες τους σχετικά με τη μέτρηση και την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, σε συνεργασία με τον [Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα](#) (HaDEA).

Η Επιτροπή εργάζεται για την ενίσχυση της βάσης τεκμηρίων που θα τη βοηθήσουν να προτείνει παρεμβάσεις για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων, με τη συνεχή εκτίμηση των παρεμβάσεων μέσω του [πλαισίου αξιολόγησης](#) που έχει καταρτίσει το Κοινό Κέντρο Ερευνών και της συνεχούς ανάπτυξής του.

7. Ως ιδιώτης, τι μπορώ να κάνω για την πρόληψη της σπατάλης τροφίμων;

Οι πολίτες έχουν εκφράσει σαφώς την ανησυχία τους και υποστηρίζουν την ανάγκη να επιταχυνθούν οι ενέργειες για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων στην ΕΕ — απόψεις που αντικατοπτρίζονται στις [συστάσεις της ομάδας πολιτών](#) που συγκλήθηκε από την Επιτροπή μεταξύ 16 Δεκεμβρίου 2022 και 12 Φεβρουαρίου 2023.

Όλοι μπορούν να διαδραματίσουν ρόλο στη μείωση της σπατάλης τροφίμων. Συχνά με ελάχιστη προσπάθεια, η σπατάλη τροφίμων μπορεί να μειωθεί, γεγονός που οδηγεί επίσης σε εξοικονόμηση χρημάτων και συμβάλλει στην προστασία του περιβάλλοντος. Για παράδειγμα, μια λύση είναι ο προγραμματισμός γευμάτων ή η χρησιμοποίηση του φαγητού που έμεινε από την προηγούμενη για το γεύμα της επόμενης ημέρας ή η αγορά τροφίμων με μικρή προθεσμία λήξης όταν πρόκειται να καταναλωθούν άμεσα. Η Επιτροπή έχει ετοιμάσει ορισμένες [σύντομες συμβουλές](#) για τους καταναλωτές που επιθυμούν να περιορίσουν τη σπατάλη τροφίμων στην καθημερινή τους ζωή.

Για περισσότερες πληροφορίες

[Πρόταση για τα απόβλητα τροφίμων](#)

[Πρόταση για τα απόβλητα τροφίμων](#)

[Δελτίο Τύπου σχετικά με τη δέσμη μέτρων](#)

[Ενημερωτικό δελτίο](#)

Φυλλάδιο **Πώς να μειώσετε τη σπατάλη τροφίμων στην καθημερινή σας ζωή** [εδώ](#).

[Ευρωπαϊκός κόμβος για την πρόληψη της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων — Διερεύνηση των πρωτοβουλιών των κρατών μελών \(europa.eu\)](#)

QANDA/23/3566

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Stefan DE KEERSMAECKER](#) (+32 2 298 46 80)

[Célia DEJOND](#) (+32 2 298 81 99)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)